

*Rola ADB w regionalnych procesach rozwoju
i integracji gospodarczej w XXI wieku*

BOGUSŁAWA DRELICH-SKULSKA

SEBASTIAN BOBOWSKI

Wprowadzenie

Celem referatu jest wskazanie na rolę ADB w integrującym się regionie azjatyckim, z nakreśleniem perspektyw przyszłego zaangażowania organizacji w kontekście dynamicznej instytucjonalizacji relacji międzypaństwowych w obrębie Azji Wschodniej.

ADB (*Asian Development Bank*, Azjatycki Bank Rozwoju) jest międzynarodową instytucją finansową, funkcjonującą od 1966 roku. Skupiająca współcześnie 67 państw i terytoriów, w tym 48 zlokalizowanych w regionie Azji i Pacyfiku, organizacja stawia sobie za cel wspieranie rozwoju gospodarczego i podniesienie poziomu życia mieszkańców regionu Azji – Pacyfiku. ADB oferuje szereg instrumentów finansowania projektów rozwojowych dedykowanych sektorowi publicznemu (*public sector sovereign financing*) i sektorowi prywatnemu (*private sector nonsovereign financing*). Organizacja oferuje preferencyjne pożyczki i granty rozwojowe krajom członkowskim o niskim i średnim poziomie rozwoju, skupione w pakiecie funduszy specjalnych ADB, ze wskazaniem na Azjatycki Fundusz Rozwoju (*Asian Development Fund*). Innowacyjną inicjatywą ADB jest ustanowiony we współpracy z ASEAN (Association of Southeast Asian Nations, Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej) fundusz infrastrukturalny ASEAN (*Asean Infrastructure Fund*, AIF), zorientowany na mobilizację zasobów regionalnych na rzecz rozbudowy i modernizacji infrastruktury. Projekt AIF stanowi istotny komponent polityki koordynacyjnej ADB w obszarze azjatyckich procesów integracyjnych skupionych wokół ASEAN. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż zasoby instytucjonalne i kapitałowe ADB wypełniły swoistą lukę organizacyjną we współczesnym regionalizmie azjatyckim.

Ewolucja celów działalności ADB

Projekt powołania Azjatyckiego Banku Rozwoju uzgodniono podczas pierwszej Konferencji Ministerialnej Azjatyckiej 75

Współpracy Gospodarczej (Asian Economic Cooperation) zwolanej z inicjatywy ONZ w 1963 roku. Niespełna 3 lata później – 19 grudnia 1966 roku, otwarto siedzibę ADB w Manili na Filipinach. Założycielami banku były 33 państwa z i spoza regionu azjatyckiego.

Przesłanką powstania ADB było dążenie do utworzenia instytucji finansowej, której głównym celem jest zwiększenie tempa wzrostu gospodarczego oraz pogłębienie współpracy w regionie Azji i Pacyfiku, oraz przyczynianie się do procesów rozwoju gospodarczego w obrębie rozwijających się państw regionu, zarówno kolektywnie, jak i indywidualnie¹. Tak nakreślone mu celowi podporządkowywane są wszystkie programy i projekty realizowane na przestrzeni kolejnych dziesięcioleci. W latach siedemdziesiątych XX w. działania ADB koncentrowały się wokół rozwoju programów edukacyjnych i zdrowotnych, a także rozbudowy i modernizacji infrastruktury lokalnej (budowa dróg i elektryfikacja), stanowiące krytyczny kontekst procesów rozwoju gospodarczego.

W 1973 r. powołano Azjatycki Fundusz Rozwoju (Asian Development Fund, ADF), którego zadaniem jest finansowanie rozwoju najbiedniejszych członków ADB. W kolejnej dekadzie rozszerzono spektrum współpracy z sektorem prywatnym, kierując ponadto dodatkowe środki finansowe na rzecz rozwoju i wzmocnienia azjatyckiej struktury społecznej. Ogromne znaczenie miało w tym kontekście nawiązanie regularnej współpracy z organizacjami pozarządowymi operującymi w krajach rozwijających się regionu.

W dekadzie lat dziewięćdziesiątych ADB skoncentrowało wysiłki na rzecz promocji regionalizmu, publikując tzw. zasady prowadzenia polityki współpracy regionalnej². Materializacją powyższego stanowiły m.in. program kooperacji ekonomicznej w subregionie rzeki Mekong (Greater Mekong Subregion, GMS), tzw. trójkąty wzrostu³ oraz rozległe, wielopłaszczyznowe kontakty z państwami Azji Centralnej. U schyłku dekady za cel nadrzędny ADB uznano redukcję biedy i ubóstwa w całym regionie Azji i Pacyfiku. Tak zdefiniowany cel wytyczał kierunki aktywności ADB u progu XXI wieku.

We wrześniu 2000 r. na Szczycie Milenijnym ADB sformułowano osiem milenijnych celów rozwoju dla krajów Azji i Dalekiego Wschodu (Millennium Development Goals, MDGs)⁴:

1. Wykorzeniecie skrajnego ubóstwa i głodu.
2. Upowszechnienie wykształcenia podstawowego.

3. Promowanie równouprawnienia kobiet.
4. Ograniczenie śmiertelności dzieci.
5. Działania na rzecz poprawy zdrowia matek.
6. Zwalczanie chorób cywilizacyjnych, takich jak HIV, malaria i innych.
7. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju środowiska.
8. Rozwój globalnej współpracy na rzecz rozwoju.

*Rola ADB
w regionalnych
procesach....*

Na potrzeby efektywnej realizacji programów rozwojowych wpisujących się w agendę milenijną, ADB współpracuje ściśle z agendą Programu Rozwojowego ONZ (United Nations Development Programme, UNDP) oraz Komisją Ekonomiczno-Społeczną do Spraw Azji i Pacyfiku ONZ (United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific, UN - ESCAP). Na podstawie bieżącego monitoringu postępów inicjatyw rozwojowych, rok rocznie publikowane są raporty z realizacji celów milenijnych (Annual MDG Updates) oraz regionalne analizy sektorowe.

Regionalna strategia współpracy i integracji ADB

Sformułowanie na szczelbu ADB komponentów regionalnej polityki współpracy (RCP) w 1994 roku stanowiło bezpośrednie następstwo kumulujących się nieprawidłowości i marnotrawstwa w obszarze wykorzystania środków finansowych instytucji w toku wdrażania programów rozwojowych. Ponadto, kapitalne znaczenie dla modernizacji polityki ADB miały postępujące dynamicznie procesy liberalizacji i globalizacji w gospodarce światowej, implikujące pilną konieczność poprawy koordynacji i procedur alokacji środków finansowych w obrębie wdrażanych przedsięwzięć. RCP stanowiło docelowo jeden z filarów strategii Regionalnej Współpracy i Integracji (Regional Cooperation and Integration, RCI), opublikowanej w 2006 roku. Rozszerzeniu z kolei zapisów RCI służył dokument pt. Strategia 2020. Długoterminowe ramy strategiczne ADB na lata 2008–2020 (Strategy 2020. The Long Term Strategic Framework of the Asian Development Bank 2008–2020)⁶.

W myśl zapisów Strategii 2020 „ADB powinien jako instytucja spełniać funkcję innowacyjną w kreowaniu przyszłości regionu, a także sprostać wyzwaniom XXI wieku, w tym celowi nadrzędnemu – redukcji ubóstwa. Realizacja tak określonej wizji koncentruje się na trzech kluczowych i komplementarnych względem siebie obszarach strategicznych: wspólnym wzroście

Regionalna kooperacja i integracja

Regionalna kooperacja i integracja zostały zdefiniowane w drugiej strategii średniookresowej RCI jako jeden z pięciu obszarów priorytetowych ADB. RCI przewiduje nadanie rangi priorytetowej wybranym dziedzinom interwencji celem ograniczenia spektrum działań i koncentracji środków obszarów, w których obrębie istnieje możliwość wniesienia istotnego wkładu, nie rozpraszając działań pomiędzy nadmierną liczbę zagadnień. Strategia RCI promuje orientację na klienta, kategoryzację działań oraz tzw. otwarty regionalizm w Azji Wschodniej, postrzegając ten ostatni jako krytyczny element przyszłej liberalnej gospodarki regionalnej. Tak określona strategia RCI, przeniesiona na grunt Strategii 2020, opiera się na czterech filarach:

1. program regionalnej i subregionalnej współpracy gospodarczej w ramach infrastruktury ponadgranicznej i niezbędnego software'u;
2. kooperacja i integracja w dziedzinie handlu oraz inwestycji;
3. kooperacja i integracja monetarna oraz finansowa;
4. kooperacja w dziedzinie regionalnych dóbr publicznych.

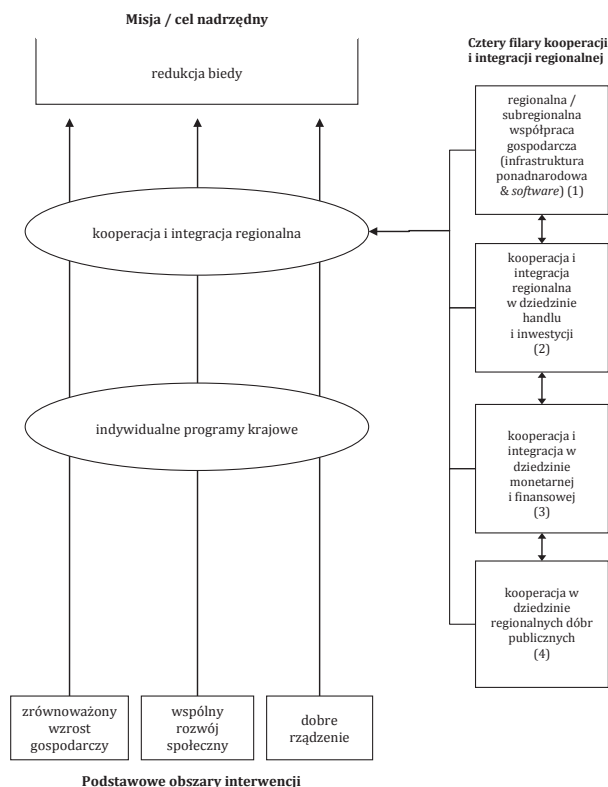
W ramach każdego z filarów wdrażane mają być przedsięwzięcia regionalne zorientowane na redukcję biedy w obrębie rozwijających się krajów członkowskich, a poprawiające łączność fizyczną, wspierające ekspansję handlową i inwestycyjną, rozwój systemów finansowych, stabilność makroekonomiczną i finansową oraz poprawę warunków środowiskowych, zdrowotnych i socjalnych (SCHEMAT 1).

W kontekście drugiego filaru Strategii 2020 należy podkreślić problem nagromadzenia dużej liczby porozumień bilateralnych i subregionalnych w regionie azjatyckim (blisko 200), co rzuca na przejrzystość i efektywność międzynarodowego reżimu handlowego, obnażając w stopniu znacznym deficyt kompetencji instytucji odpowiedzialnych za politykę handlową, inwestycyjną, konkurencji, czy przemysłową w krajach członkowskich ADB o niższym poziomie dochodu.

W świetle powyższego, aktywność ADB w procesach kooperacji i integracji w dziedzinie handlu i inwestycji obejmuje w szczególności:

SCHEMAT 1. *Filary kooperacji i integracji regionalnej w STRATEGII 2020 ADB*

Rola ADB w regionalnych procesach....

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Strategy 2020. Long-Term Strategic Framework of the Asian Development Bank 2008–2020*, Asian Development Bank, Manila, April 2008, www.adb.org [dostęp: 12.09.2014 r.].

- wsparcie dla instytucji regionalnych i subregionalnych, tj. ASEAN, ASEAN+3, SAARC, CAREC, GMS, BIMSTEC, BIMP – EAGA, odgrywających ważną rolę w regionalnym dialogu politycznym w dziedzinie handlu i inwestycji;
- rozwój zdolności i potencjału instytucjonalnego krajów rozwijających się w kontekście wsparcia handlu i kwestii związanych z porozumieniami handlowymi;
- prace analityczne, badania i rozpowszechnianie wiedzy, w tym wsparcie dla tworzenia baz danych, dotyczących porozumień handlowych w regionie Azji i Pacyfiku;
- tworzenie silnych powiązań z innymi udziałowcami i instytucjami wspierającymi procesy kooperacyjno-integracyjne

w dziedzinie handlu i inwestycji w regionie Azji — Pacyfiku (tj. WTO, BŚ, Amerykański Bank Rozwoju, OECD, ESCAP, PECC).

Azjatycki kryzys finansowy 1997–8 wytyczył ścieżkę zaangażowania ADB w trzecim z filarów Strategii 2020, koncentrującym się na potrzebie skonstruowania solidnej regionalnej architektury finansowej. Zapaść gospodarcza wielu państw regionu, odpływ kapitału i ponowny przyrost ubóstwa implikował działania ADB w zakresie:

- dialogu politycznego dotyczącego kwestii gospodarczych, realizowanego w ramach funkcjonujących już organizacji, tj. ASEAN, ASEAN+3, APEC oraz ASEM, jak i tych tworzonych obecnie i w przyszłości pod auspicjami regionalnych forów, tj. SAARC czy CAREC;
- rozwoju potencjału instytucjonalnego rozwijających się państw regionu;
- prowadzenia analiz, badań oraz wymiany informacji w obrębie zagadnień tego filaru;
- budowania partnerstwa z innymi udziałowcami i instytucjami wspierającymi integrację monetarną i finansową w regionie Azji i Pacyfiku, tj. IMF, Bank Rozrachunków Międzynarodowych (BIS), OECD.

Problematyka regionalnych dóbr publicznych, objęta czwartym filarem Strategii 2020, nawiązuje silnie do kwestii środowiskowych, przy tym następstw zintensyfikowanych wewnątrzregionalnych przepływów dóbr i czynników produkcji, w tym ludzi. Zwraca się uwagę m.in. na zagrożenia związane ze zmianami klimatycznymi, degradacją środowiska i masową eksploatacją źródeł energii wskutek ekspansji przemysłu, czy rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych. Pośród już podjętych inicjatyw ADB we wspomnianych wyżej obszarach wymienić należy: porozumienie ASEAN ws. zwalczania smogu (2002), projekt regionalnego monitoringu zjawisk burzowych we współpracy z ESCAP, UNEP oraz wyspecjalizowaną agendą ONZ ds. powodzi i pustynnienia, czy Inicjatywę Czyste Powietrze dla Miast Azjatyckich (CAIAC).

Interwencja ADB w dziedzinie regionalnych dóbr publicznych koncentruje się przede wszystkim na następujących działaniach:

- wsparcie regionalnego i subregionalnego dialogu politycznego oraz inicjatyw w obszarze ochrony środowiska, chorób zakaźnych (m.in. ptasiej grypy, SARS), katastrof naturalnych, czystej energii oraz efektywności energetycznej, praktyk zarządzania, handlu ludźmi i narkotykami;
- kierowanie projektami badawczymi w obrębie powyższych zagadnień międzynarodowych;
- wsparcie w zakresie podnoszenia umiejętności i potencjału instytucjonalnego rozwijających się państw regionu na potrzeby sprostania wyzwaniom ponadnarodowym;
- inicjowanie partnerstwa regionalnego w ramach rozmaitych regionalnych forów i programów wymiany.

*Rola ADB
w regionalnych
procesach....*

Dotychczasowe doświadczenia wskazują, iż kraje członkowskie ADB o niższym poziomie dochodu preferowały w pierwszej kolejności współpracę gospodarczą oraz w zakresie dóbr publicznych, z uwagi na relatywnie szybki, materialny wymiar podejmowanych inicjatyw. Kooperacja i koordynacja finansowa oraz monetarna pozostaje przy tym funkcją wzajemnego zaufania, oraz poziomu zgromadzonego przez dany kraj doświadczenia.

Ostatnie miesiące funkcjonowania ADB to okres rewizji założeń strategicznych i działania naprawcze ukierunkowane na optymalizację efektów zaangażowania instytucji w regionie.

Średniookresowy Przegląd Strategii 2020

W kwietniu 2014 roku ogłoszono nowy 10 – punktowy program przyszłych strategicznych działań ADB, popartych przeglądem dotychczasowych priorytetów Strategii 2020, a także dogłębną analizą dynamicznie zmieniających się uwarunkowań regionu Azji – Pacyfiku. Średniookresowy Przegląd Strategii 2020 (The Midterm Review of Strategy 2020, MTR) wskazywał na potrzebę wzrostu innowacyjności, przy tym inkluzywnego i integracyjnego charakteru operacji ADB celem efektywnego wsparcia rozwijających się państw członkowskich. Spośród dziesięciu na nowo zdefiniowanych priorytetów strategicznych, siedem ma za zadanie wzmocnić, zrównoważyć i przystosować działania podejmowane przez ADB do turbulentnego otoczenia biznesowego, natomiast pozostałe trzy – zwiększyć efektywność i kompetencje samej instytucji (TABELA 1).

Sprecyzowany plan działań oraz mechanizmy monitoringu i sprawozdawczości w zakresie efektów implementacji wskazanych

TABELA I. Priorytety strategiczne MTR 2014–2020

1.	Redukcja ubóstwa i inkluzywny wzrost gospodarczy	Eliminacja skrajnego ubóstwa, nierówności społecznych; poprawa dostępności usług publicznych dla najbiedniejszych warstw społecznych; zwiększenie udziału wydatków na sektor zdrowotny i edukacyjny do 3-5% rocznych transferów finansowych ADB w perspektywie 2020 roku, w stosunku do 2-3% w okresie 2008-2012; zwiększone wsparcie dla krajów najuboższych, dotkniętych konfliktami i destabilizacją wewnętrzną
2.	Środowisko i zmiany klimatyczne	Wsparcie dla projektów w dziedzinach czystej energii, efektywności energetycznej, zrównoważonego transportu, zintegrowanego zarządzania kryzysowego, zarządzania zasobami naturalnymi; poprawa dostępności funduszy na potrzeby środowiskowe dla państw najuboższych
3.	Współpraca i integracja regionalna	Wsparcie dla projektów w dziedzinie infrastruktury transgranicznej celem wzrostu łączności regionalnej i rozwoju powiązań handlowych, skorelowanych z inicjatywami w obszarze współpracy i integracji regionalnej drugiej generacji tj. ułatwień handlowych i harmonizacji standardów, klimatu inwestycyjnego, dostępności kapitału i kompetencji; wzmocnienie współpracy finansowej i monetarnej na rzecz stabilności makroekonomicznej regionu, rozwój regionalnych dóbr publicznych, włączając przeciwdziałanie skutkom zmian klimatycznych i rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych
4.	Rozwój infrastruktury	Utrzymanie kluczowej roli projektów infrastrukturalnych w agendzie ADB, zwiększenie zaangażowania sektora prywatnego w procesy rozwoju i zarządzania infrastrukturą
5.	Kraje o średnim poziomie dochodów	Wsparcie projektów w obszarach inkluzywnego wzrostu gospodarczego, rozwoju infrastruktury i dobrego rządzenia w obrębie państw członkowskich o niższym średnim poziomie dochodu, w przypadku krajów o wyższym wskaźniku orientacja na współpracę w dziedzinach finansów, wiedzy i innowacji
6.	Rozwój i funkcjonowanie sektora prywatnego	Stopniowe zwiększanie wsparcia dla projektów w obrębie sektora prywatnego do poziomu 50% wydatków ADB w 2020 roku; tworzenie i finansowanie projektów, usługi doradcze i promowanie partnerstwa publiczno – prywatnego
7.	Rozwiązanie w obszarze wiedzy	Zaadaptowanie koncepcji „jednego ADB” na potrzeby kompetentnego zarządzania danymi, rozpowszechnianiem wiedzy i umiejętności za pośrednictwem ekspertów i personelu ADB, z naciskiem na przepływ wiedzy pomiędzy rozwijającymi się krajami regionu z wykorzystaniem technologii ICT
8.	Zasoby finansowe i partnerstwa	Zwiększenie zdolności pożyczkowych ADB, łączenie potencjału kapitałowego z obrębie funduszy ADB oraz z udziałem partnerów zewnętrznych tj. instytucje multilateralne i bilateralne, organizacje pozarządowe, sektor prywatny; włączenie struktur społeczeństwa obywatelskiego w procesy projektowania, wdrażania i monitoringu projektów rozwojowych
9.	Efektywność i wydajność ADB	Reforma i racjonalizacja systemu zaopatrzenia ADB celem wzrostu efektywności instytucjonalnej; usprawnienie wewnętrznych systemów ICT dla poprawy przepływu informacji
10.	Przygotowanie na nowe wyzwania	Wzrost kompetencji kadr ADB, rozszerzenie spektrum powiązań instytucjonalnych z partnerami zewnętrznymi na rzecz wzrostu aktywności i innowacyjności ADB; promowanie przepływu wiedzy i doświadczeń pomiędzy departamentami i oddziałami ADB w ramach koncepcji „jednego ADB”; wzmocnienie autonomii i mandatu personelu lokalnego

wyżej priorytetów sformułowano we wrześniu 2014 roku w dokumencie pt. Program Pracy i Ramy Budżetowe, 2015–7 (Work Program and Budget Framework, 2015–7). W świetle dokumentu przewidziano m.in. roczną alokację środków w dziedzinach bezpieczeństwa żywnościowego oraz czystej energii na poziomie 2 mld USD, wzrost udziału inicjatyw na rzecz współpracy i integracji regionalnej do 25% puli projektów (przy alokacji na poziomie 37% na rzecz regionu Azji Południowo – Wschodniej, 24% – Azji Środkowej i Zachodniej), rozwoju kompetencji – aż 71%⁸. Mając świadomość rosnącego zapotrzebowania kapitałowego państw członkowskich, ADB zakłada poszukiwanie zewnętrznych partnerów publicznych i komercyjnych, a także wewnętrzną restrukturyzację celem ograniczenia wydatków własnych.

*Rola ADB
w regionalnych
procesach....*

Źródła finansowania działalności ADB

Projekty rozwojowe finansowane są przez ADB przede wszystkim w formie pożyczek bądź grantów, zasilanych z tzw. zwyczajnych zasobów kapitałowych (Ordinary Capital Resources, OCR), oraz funduszy specjalnych i powierniczych. Finansowanie za pośrednictwem OCR gwarantuje zbliżone do rynkowych warunki kredytowania państw o niskim i średnim poziomie dochodu. Spośród funduszy specjalnych kluczową rolę odgrywa Azjatycki Fundusz Rozwoju (Asian Development Fund, ADF), oferujący niskooprocentowane pożyczki i granty dedykowane projektom wdrażanym w najbiedniejszych krajach regionu. Operujący od 1973 roku ADF przeznaczył dotychczas ponad 50 mld USD na projekty i programy walki z ubóstwem, dedykując tylko w latach 2009–13 ponad 250 pożyczek i grantów o wartości 15,5 mld USD rozwijającym się krajom członkowskim ADB⁹.

W konsekwencji przystąpienia Myanmaru do Funduszu Infrastrukturalnego ASEAN (ASEAN Infrastructure Fund, AIF) w 2014 roku, w gronie udziałowców nowego funduszu znalazły się wszystkie kraje członkowskie ASEAN wspólnie z ADB, pełniącym funkcję administratora, instytucji współfinansującej projekty inwestycyjne, oferującej ponadto wsparcie

← Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Midterm Review of Strategy 2020: Meeting the Challenges of a Transforming Asia and Pacific*, Asian Development Bank, Manila, April 2014 s. 6–7, www.adb.org; [dostęp: 16.09.2014 r.].

techniczne. ADB, dysponujące kapitałem udziałowym w AIF na poziomie 150 mln USD, koordynuje m.in. proces konsultacji i planowania projektów.

AIF sfinansował jak dotychczas, dwa projekty infrastrukturalne o wartości 65 mln USD, związane z rozwojem infrastruktury energetycznej oraz sanitarnej w Indonezji. Zważywszy na zapotrzebowanie ASEAN w obszarze finansowania infrastruktury, szacowane na 60 mld USD rocznie w perspektywie 2020 roku, spodziewany jest dynamiczny rozwój AIF aż do uzyskania statusu jednego z kluczowych instrumentów finansowania projektów infrastrukturalnych w regionie. W świetle deklaracji członków Rady AIF (AIF Board) z maja 2014 roku, aktualnie trwają zaawansowane prace nad konkretnymi projektami infrastrukturalnymi w priorytetowych dziedzinach transportu, energetyki i gospodarki wodnej¹⁰. Ich wdrożenie, po uzyskaniu pozytywnej rekomendacji i zasobów pożyczkowych m.in. ze strony ADB, planowane jest na lata 2015–6.

W świetle danych za 2013 rok, projekty realizowane pod auspicjami ADB wycenione zostały na ponad 21 mld USD, z czego 14,3 mld pochodziło ze źródeł ADB bądź funduszy specjalnych (odpowiednio: 10,3 mld USD z OCR, 4 mld USD z funduszy specjalnych), natomiast 6,6 mld wydatkowali ze źródeł własnych partnerzy zewnętrzni¹¹. Ze wspomnianej skumulowanej puli 21 mld USD, w formie pożyczek wydatkowano 13,1 mld USD, grantów – 849 mln, pomocy technicznej – 156 mln, inwestycji kapitałowych – 142 mln, gwarancji natomiast – 35 mln USD¹².

Na przestrzeni lat 1998–2014, wg stanu na dzień 3 października 2014 roku, zgłoszono 6267 projektów adresowanych do sektora publicznego oraz 327 dedykowanych podmiotom prywatnym. Aż 4647 projektów przewidywało pomoc techniczną, 1223 – wsparcie pożyczkowe, 411 – granty, natomiast 309 – finansowanie w systemie transzowym (Multitranchise Financing Facility, MFF). W analizowanym okresie ukończono 3278 spośród uruchomionych projektów, 3004 zyskało akceptację, kolejne 278 pozostaje w fazie analiz, ledwie 13 zostało odrzuconych z przesłanek formalnych bądź merytorycznych. Z perspektywy sektorowej, wyraźnie dominują projekty w obszarze zarządzania sektorem publicznym oraz rolnictwa, zasobów naturalnych i zarządzania obszarami wiejskimi (odpowiednio: 1387 oraz 902 projekty). Kolejne dziedziny generujące znaczącą podaż projektów przedkładanych na forum ADB obejmują energetykę, infrastrukturę i usługi komunalne oraz finanse (odpowiednio: 816, 648 oraz 627 projektów)¹³.

Warto przy tym podkreślić, iż 1305 spośród projektów w sektorze publicznym miało wymiar regionalny, podczas gdy pozostałe adresowane były do konkretnego kraju – beneficjenta. W gronie tych ostatnich niekwestionowanym liderem pozostaje Chińska Republika Ludowa (669 projektów), kolejne miejsca zajmują: Indie (462), Wietnam (354), Indonezja (298), Pakistan (294), Bangladesz (276), Kambodża (236), Nepal (218), Filipiny (207), Laos (188), Sri Lanka (186), Mongolia (175), Uzbekistan (139), oraz Tadżykistan (116). Listę 41 państw – beneficjentów zamykają Malezja oraz Brunei (odpowiednio 4 oraz 2 projekty)¹⁴.

Projekty adresowane do sektora prywatnego koncentrowały się przede wszystkim w dziedzinach finansów (120 projektów), energetyki (97), infrastruktury i usług komunalnych (14) oraz transportu i ICT (11). W rozpatrywanym okresie 273 projekty uzyskały akceptację, kolejne 21 pozostają w fazie analiz, 14 ukończono. W przypadku 65 przedsięwzięć wsparcie ADB przybrało formę pomocy technicznej, przyznano również, jak dotychczas, tylko jeden grant¹⁵.

Zakończenie

Bezprecedensowa dynamika procesów gospodarczych, przy tym wielowymiarowość procesów integracyjnych zachodzących w tak silnie zróżnicowanym społeczeństwie, ekonomicznie, politycznie i kulturowo regionie, jakim jest Azja – Pacyfik, każe zadać pytanie o możliwość ustanowienia centralnego ośrodka integracyjnego tudzież wyspecjalizowanej instytucji, mogącej pełnić funkcję koordynatora zachodzących zmian. Na chwilę obecną organizacja międzynarodowa, jaką jest ADB, może odgrywać rolę instytucjonalnej „kotwicy” azjatyckiej integracji gospodarczej, inicjując i koordynując z powodzeniem trzecią już dekadę regionalne inicjatywy i projekty rozwojowe.

Dane opublikowane przez ADB w marcu 2014 roku wskazują jednoznacznie na dominację dwóch największych regionalnych rynków wschodzących – Chin oraz Indii – w portfelu pożyczkowym ADB w ujęciu wartościowym (odpowiednio: 25,2 oraz 24,4% udziału)¹⁶, przy znaczącej roli projektów w sektorach transportu i ICT oraz energetyki (odpowiednio: 36,2 oraz 21,5% budżetu pożyczkowego ADB)¹⁷. Przywoływany wyżej Plan Pracy i Ramy Budżetowe 2015–7 przewidują wydatkowanie w sektorze publicznym w omawianych dwóch dziedzinach odpowiednio 28 oraz 24% środków finansowych ADB w perspektywie kolejnych trzech lat. Warto dodać, że 45% puli

środków dedykowanych projektom infrastrukturalnym będzie się koncentrować na obszarach miejskich, nieco ponad 30% – wiejskich¹⁸. Dowodzi to ogromnego zapotrzebowania na środki rozwojowe dedykowane w szczególności projektom infrastrukturalnym, budującym fundament trwałego, zrównoważonego wzrostu państw regionu w perspektywie kolejnych dekad.

Działania ADB na rzecz profesjonalizacji kadr, dywersyfikacji źródeł finansowania, optymalizacji wytyczanych priorytetów oraz podejmowanych interwencji przydają krytycznej roli tej instytucji w procesach rozwoju i integracji gospodarczej w regionie Azji i Pacyfiku w nowym stuleciu.

PRZYPISY

1. Zgodnie z brzmieniem art.1 statutu Azjatyckiego Banku Rozwoju., *Asian Development Bank Act*, 1988 Revised Edition, <http://legislation.to/Tonga/DATA/PRIN/1988-III/AsianDevelopmentBankAct.pdf> [dostęp: 10.09.2014 r.].
2. Stosowny dokument opublikowano w 1994 roku.
3. Szerzej na ten temat: B. Drelich-Skulska, „Trójkąty wzrostu w Azji Południowo-Wschodniej”, [w:] T. Sporek [red.], *Świat, Europa i Polska w dobie współczesnych przemian gospodarczych*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Katowice 2008, s. 25–36.
4. *Poverty Reduction – Millennium Development Goals* (MDGs), www.adb.org [dostęp: 15.09.2014 r.].
5. Zwana dalej Strategią 2020.
6. <http://www.adb.org/about/policies-and-strategies> [dostęp: 12.09.2014 r.].
7. *Strategy 2020. Long-Term Strategic Framework of the Asian Development Bank 2008–20*, Asian Development Bank, Manila, April 2008, s. 7, www.adb.org [dostęp: 12.09.2014 r.].
8. *Work Program and Budget Framework, 2015–7*, Asian Development Bank, Manila, September 2014, s. 5–6, 23, www.adb.org; [dostęp: 17.09.2014 r.].
9. <http://www.adb.org/site/adf/overview> [dostęp: 14.09.2014 r.].
10. <http://www.adb.org/news/myanmar-set-join-asean-infrastructure-fund-2014?ref=site/aif/news> [dostęp: 20.09.2014 r.].
11. www.adb.org/site/funds/main [dostęp: 12.09.2014 r.].
12. *adb-at-a-glance.pdf*, www.adb.org [dostęp: 14.09.2014 r.].
13. www.adb.org/projects/search [dostęp: 03.10.2014 r.].
14. www.adb.org/projects/search/21290 [dostęp: 03.10.2014 r.].
15. www.adb.org/projects/search/21291 [dostęp: 03.10.2014 r.].

16. Kolejno: Indonezja – 11,9%, Pakistan – 8%, Wietnam – 6,9%, Filipiny natomiast – 6,7%. Pozostałe kraje – beneficjenci pozyskali niespełna 17% alokowanych kwot pożyczkowych ADB.
17. [adb-at-a-glance.pdf](http://www.adb.org), www.adb.org [dostęp: 14.09.2014 r.].
18. *Work Program and Budget Framework*, 2015–7, Asian Development Bank, Manila, September 2014, s. 9, 28, www.adb.org [dostęp: 17.09.2014 r.].

*Rola ADB
w regionalnych
procesach....*